

Cu privire la ieșirea evreilor din Egipt, învățații noștri au spus multe cuvinte însemnate care se potrivesc și pentru timpurile noastre. Cu multă finețe psihologică, ei au caracterizat delimitările umane produse în fața Mării Roșii. O parte dintre evrei, îngroziți de situația lor precară, au vrut să se arunce în mare, găsind că n-au speranță de scăpare și că moartea în valurile mării ar fi de preferat unei vieți în sclavie. Alții s-au decis pentru reîntoarcerea în Egipt, renunțând la libertate, fiind gata de a suporta loviturile robiei. Un al treilea grup s-a entuziasmat pentru luptă, considerând că independența trebuie să fie câștigată prin muncă și luptă. Al patrulea grup n-a găsit speranța în sine, îndreptându-și ruga către Dumnezeu. Moșe Rabenu n-a fost mulțumit de nici una dintre aceste opțiuni unilaterale și a spus: „Stați, veți vedea ajutorul Domnului; pe egipteni nu-i veți mai vedea. Dumnezeu va lupta pentru noi...” (Exod., C. 14. V. 13, 14).

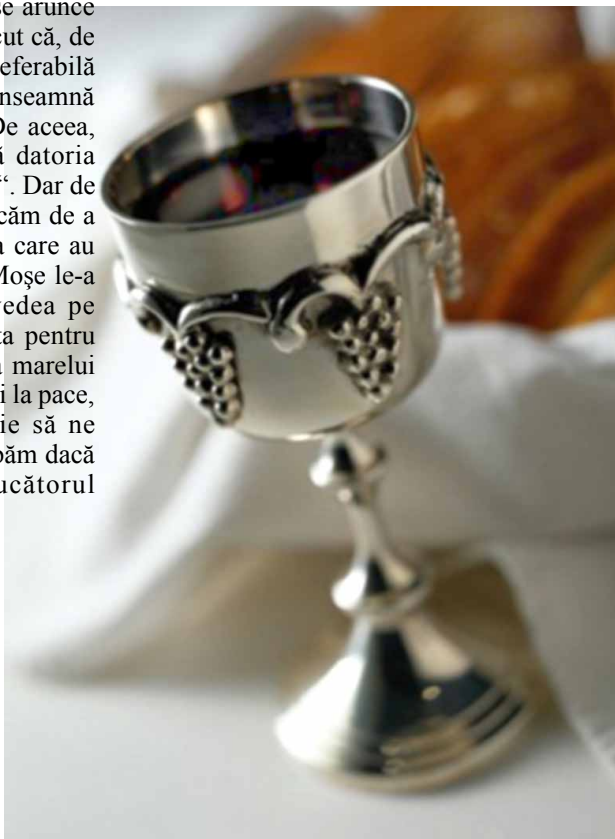
J.I. NIEMIROWER

Pladoarie pentru o sinteză a vieții „Drumul nostru prin Marea Roșie a istoriei“

Se impune întrebarea: „Ce a vrut marele îndrumător Moșe când s-a opus celor patru opțiuni exclusiviste și trebuia să fie găsită o soluție însumatoare?”. Luptă și rugăciuni reprezentau soluții compatibile, după cum suportarea sclaviei era opusă clar morții în libertate. La această întrebare s-au dat diferite răspunsuri. Niemirower dezvoltă următoarea idee: Moșe s-a întristat fiindcă el era împotriva unilateralității opțiunilor. Fiecare grup a avut dreptate până la un punct, dar nu în întregime. Celor care au vrut să se arunce în mare, Moșe Rabenu le-a recunoscut că, de multe ori, moartea în libertate e preferabilă belșugului în sclavie, dar asta nu înseamnă pierderea speranței și a curajului. De aceea, Moșe le-a spus: „Stați, desigur că datoria noastră e de a suporta nevoile vieții!”. Dar de aici nu reiese că nu trebuie să încercăm de a înfăptui idealurile libertății. Acelora care au fost pentru reîntoarcerea în Egipt, Moșe le-a dat asigurarea că nu-i vor mai vedea pe asupritorii lor. Cei care au fost gata pentru luptă, desigur că au găsit aprobarea marelui Moșe, deoarece prin luptă ajungem și la pace, prin osteneală la victorie. Trebuie să ne măsurăm însă puterile și să ne întrebăm dacă avem șanse de izbândă. Conducătorul

poporului a exclamat deci: Dumnezeu va lupta pentru noi! Cei care au avut încredere în puterea rugăciunilor, desigur că au fost înțeleși și aprobați de profetul Moșe, care cunoștea puterea rugăciunilor înălțătoare, convins că ele nu pot slăbi unitatea și voința noastră, îndemnându-ne la luptă și la înfruntarea dușmanilor.

„Și în zilele noastre - cum scria Niemirower - iudaismul nu se poate împăca niciodată cu cei unilaterali, ci caută o sinteză în viață. Să fim capabili de un martiriu în serviciul libertății, dar să nu ne jertfim fără nevoie. Să avem virtutea de a suporta necazurile galutului, dar să căutăm a le înlătura. Să ne pregătim pentru lupta vieții, dar să nu uităm de a mări puterea noastră prin legătură permanentă cu sferile înalte ale religiei. Să ne îndreptăm privirea cu evlavie către Cer, dar să nu ne îndepărtăm de pământul realității. Numai astfel vom putea continua drumul nostru prin Marea Roșie a istoriei”. (Din vol. „Iudaismul”, Editura Hasefer, 2005, p. 397)

Deputat dr. AUREL VAINER,
președintele F.C.E.R.

Urmare din pag. 1

Ne rugăm la bunul Dumnezeu să ne dea putere și să ne sprijine pentru a realiza programul nostru foarte ambițios de punere cât mai mult în valoare a moștenirii noastre iudaice. Astfel, ne propunem să concretizăm proiecte pentru refacerea și modernizarea sinagogilor din Iași, Piatra Neamț, Borsec ș.a. Pentru îngrijirea și cât mai buna conservare a pietrelor funerare din cimiterile evreiești vom cheltui mai multă muncă, timp și bani.

Unul dintre proiectele noastre pentru acest an este Festivalul „Euroiudaica”, eveniment care urmează să aibă loc la Sibiu, în perioada 24-27 iunie a.c., și pe care îl gândim ca o expresie sintetică și, totodată, diversificată a contribuției iudaice la cultura și civilizația europeană. Festivalul va pune în evidență numeroase și variate valente ale culturii, științei, artei, create de evreii din România și din alte colțuri ale Europei. În mod cert, la „Euroiudaica” va apărea pregnant contribuția evreilor români la artă, cultură, civilizație. Prin acest Proiect vom asigura și o mai intensă colaborare cu autoritățile publice, cu organizațiile neguvernamentale din țară, dezvoltând și relațiile internaționale ale F.C.E.R., mai cu seamă - cu organizațiile și comunitățile evreiești din Europa și din Israel.

**Forța
de revigorare
a comunității
noastre**

Totodată, avem în vedere o mai intensă colaborare cu mass media în vederea combaterii antisemitismului și negaționismului; promovarea, în continuare, a ecumenismului.

Obiective de mare interes pentru noi sunt îmbunătățirea condițiilor de viață pentru întreaga populație evreiască din România, dar și eficientizarea activității de asistență socială și medicală, pe care trebuie să le gândim și să le realizăm într-o abordare actuală și de perspectivă.

Pe un plan la fel de important figurează preocuparea noastră de a regândi activități privind identitatea iudaică, educația și folosirea timpului liber al membrilor comunităților evreiești din România. Se află, astfel, în curs de elaborare, cu participarea directă și sprijinul nemijlocit al JOINT România, ceea ce numim Centrul Comunitar Național Evreiesc. În ideea de a asigura o viață comunitară evreiască în România încă mulți ani de-acum înainte, s-a adoptat Programul „Mazal Tov”, prin care dorim să avem mai multe căsătorii religioase ale tinerilor noștri, să aducem spre Bar Mițva și Bat Mițva cât mai mulți adolescenți evrei din București și din țară și, nu în ultimul rând, să avem bucuria de a participa la ceremonii de Brit Mila în cât mai multe familii evreiești.

Acum, în pragul mării noastre sărbători de Pesah, este firesc să ne adunăm la tradiționala masă de Seder, care se organizează în fiecare comunitate evreiască din România, punând astfel în practică versetul incitant al Hagadei, „toți cei flămânzi să vină să șadă la masa noastră”, convinși fiind că fiecare generație este datoare să retrăiască eliberarea interioară, așa cum s-a conturat acest proces prin exemplarul efort al lui Moșe Rabeinu de a scoate sclavia din sufletele conaționalilor săi, culminând cu momentul primirii Tablelor Legii.

În numele Federației Comunităților Evreiești din România și al meu personal, vă doresc, din toată inima, sănătate, împliniri și pace în România, în Israel și în întreaga lume!

scrisorile cu două inițiale ebraice: prescurtarea cuvintelor Baruh Hașem. Nici dreptul de a trăi, azi, în Statul Israel modern nu ne-a fost oferit „pe o tavă de argint”. Cât de actual, de stimulat - „Daienu”!

IULIA DELEANU

SIMBOL UNIVERSAL ȘI METAFORĂ

Parafrază
la „Had Gadia”

Plăpândul ied visează că lumea-i o pajiște, în care să poată paște tihnit, poate, chiar laolaltă cu lupul.

Dar lumea aceasta începe nu cu *alef*, ci cu *bet*. Asta-i mai mult decât imperfecțiune; e sfâșiere. Ce știe iedul despre lumea-junglă, lumea-ruletă? „Jocurile sunt făcute”, anunță sec crupierul, dar nu pasionații, naivii, visătorii câștigă, ci patronul cazinoului. Iedul nu vrea decât să trăiască în acord cu sine însuși. Și, atât timp cât se află sub Ocrotire, își creează propria realitate, trăiește în ea ca-ntr-o prelungire a existenței de făt în pântecul matern. E țesător de visuri pe trezie. Mai ușoară pradă nici că se poate. Ce-i de mirare că-l dau gata ghearele unui cotoi?

Așa intră în acțiune clasică reacție în lanț a vărsării de sânge. Dar, într-unul din momentele sublimale ale istoriei, în care foștii sclavi, deveniți oameni liberi, cred că lumea poate fi *seder* = ordine = armonie, se naște ideea că Dumnezeu va nimici îngerul morții; ideea vieții veșnice. Deocamdată, pe pământ, nu există decât ceea ce timpul nu reușește să devore, cunoscută fiind rapiditatea cu care elimină orice formă vegetală, animală, umană ajunsă la maturitate (forma fixă). Timpul

operează prin continuă metamorfoză a tot și toate, prin morțile mici.

Aparent, *Had Gadia* e un cântec pentru copii, învățat împreună cu altele pe care le vor cânta în serile de Seder, atunci când, ocrotiți de părinți și bunici, vor fi curioși să afle ce scrie-n *Hagada șel Pesah* și se vor bucura grozav de toate bunătățile pregătite

de mama pentru *Seder Nacht*. În esență, *Had Gadia* este o altfel de simfonie „neterminată”, nu pentru că s-a născut din instinct vital și spaimă de moarte de la furnică la om, ci pentru că lasă *perspectiva*. O meditație despre „crimă și pedeapsă”, consideră Niemirower. Vina e numai a primului ucigaș. „Justițiarul” ceilalți? Sunt fericiți că au pretextul „Dreptății”. Dreptatea? Numai Dumnezeu o va face!

Sentimentul
regăsirii

De aproape o jumătate de veac, evreii români trăiesc - din inițiativa Șef Rabinului dr. Moses Rosen z.I. - serile de *Seder* în marea casă comunitară. *Sederile* petrecute astfel ne readuc sub semnul tradiției și religiozității. Din ce în ce, toate sărbătorile noastre au căpătat același cuvânt de ordine: *împreună*. Meritorie - inițiativa venită din partea președintelui Comunității orădene, ing. *Felix Kopelman*, de a sărbători Anul Nou al Pomilor împreună cu Comunitatea din Debrețin, cu participarea consilierului pentru cultură și știință al F.C.E.R., dr. ing. *José Blum*. Dacă, înainte de '89, serile de Seder colectiv erau și o formă de rezistență spirituală, după '90, ele au devenit și o expresie a încrederii în perspectivele deschise de democrație.

Puterea
de a dăinui

„Da-da-ienu, da-da-ienu / Daienu, da-ie-nu-u, daienu...”

„Dacă Dumnezeu ar fi făcut această minune și făcut această minune și

încă ar fi fost destul”, sună textul în tâlmăcire liberă.

Enumerările privesc epopeea eliberării din Mițraim. Dar cum i se înfățișază Dumnezeirea lui Moșe, chiar în momentul în care primește misiunea de a elibera din robie poporul evreu? *Glăsu* vine de la tufișul care arde, fără să poată fi mistuit. Este esența tuturor minunilor petrecute cu noi în toate timpurile, rezumate la o singură stare de fapt: refuzul de a dispărea. Mereu, o *rămășiță a luat totul de la capăt și a învins*. Numitorul comun al nesfârșitelor minuni pe care Dumnezeu ni le-a făcut și ni le face este această forță de regenerare.

O generație a pierit în pustiu, dar copiii și nepoții celor plecați din Mițraim au ajuns în Țara Sfântă. Cucerirea Canaanului nu s-a făcut fără jertfe. Luptele purtate cu filistenii și victoriile lui David au costat multe vieți de evrei. Care din sărbătorile noastre nu prăznuiește miracolul supraviețuirii și al renașterii? Prețul - același: sângele vărsat pentru dreptul de a trăi și a ne păstra tradiția. Mereu o minune a salvat poporul evreu - o rămășiță a lui - de la pieire. 1492. Expulzarea evreilor din Spania coincide în timp cu descoperirea Americii, făcută de Columb, maranul, care-și începea